ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

№ 3 (iyun, 2018)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro, 2018

PEDAGOGIK MAHORAT
Ilmiy-nazariy va metodik jurnal
№ 3, 2018

Jurnal O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrdagi qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo`yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo`lgan zaruruiy nashrlar ro`yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 4 marta chiqadi.

Jurnal O`zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro`yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti
Tahririyat manzili: O`zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy
Elektron manzil: ped_mahorat@umail.uz

TAHRIR HAY'ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor
**Bosh muharrir o`rinbosari:** Navro`z-zoda Baxtiyor Negmatovich – iqtisod fanlari doktori, professor
Mas'ul kotib: Hamroyev Alijon Ro`ziqulovich – pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

To`laganov Abduqobil Abdunabiyevich, texnika fanlari doktori, professor
Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor
Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor
Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor
Choriyev Abdushukur Choriyevich, pedagogika fanlari doktori, professor
Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G`arbiy Universitet, Bolgariya)
Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor
Barotov Sharif Ramazonovich, psixologiya fanlari doktori, professor
Jabborov Azim Meyliqulovich, psixologiya fanlari doktori, professor
Sunnatova Ra'no Izzatovna, psixologiya fanlari doktori, professor
Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)
Morogin Vladimir Grigoryevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Xakassiya davlat universiteti, Rossiya)
Belobrikina Olga Alfonsasovna, psixologiya fanlari nomzodi, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti, Rossiya)
Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)
Chuprov Leonid Fedorovich, psixologiya fanlari nomzodi, RAE professori (Abakan, Rossiya)
Kozubsov Igor Nikolayevich, pedagogika fanlari nomzodi, RAE professori (Kiyev, Ukraina)
Sidorova Lyudmila Pavlovna, falsafa fanlari nomzodi, dotsent ("Oliy iqtisodiyot maktabi" milliy tadqiqot universiteti (Rossiya)
Tadjixodjayev Zokirxo`ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor
Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor
O`rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor
Axmedova Shoira Ne'matovna, filologiya fanlari doktori, professor
Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor
Hayitov Shodmon Axmadovich, tarix fanlari doktori, professor
To`rayev Halim Hojiyevich, tarix fanlari doktori, professor
Mirzayev Shavkat Mustaqimovich, texnika fanlari doktori, professor
Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisod fanlari doktori, professor
Bo`taboyev Muhammadjon To`ychiyevich, iqtisod fanlari doktori, professor
Bo`riyev Sulaymon Bo`riyevich, biologiya fanlari doktori, professor
Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО
Научно-теоретический и методический журнал
№ 3, 2018

Журнал включен в список обязательных выпусков ВАК при Кабинете Министров Республики Узбекистан на основании Решении ВАК от 29 декабря 2016 года для получения учёной степени по **педагогике** и **психологии**.

Журнал основан в 2001г.
Журнал выходит 4 раза в год
Журнал зарегистрирован Бухарским управлением агентства по печати и массовой коммуникации Узбекистана.
Свидетельство о регистрации средства массовой информации ПИ № 05-072 от 22 февраля 2016 г.
Учредитель: Бухарский государственный университет
Адрес редакции: Узбекистан, г. Бухара, ул. Мухаммад Икбол, 11.
e-mail: ped_mahorat@umail.uz

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Главный редактор: Адизов Бахтиёр Рахманович – доктор педагогических наук, профессор
Заместитель главного редактора: Навруз-заде Бахтиёр Нигматович – доктор экономических наук, профессор
Ответственный редактор: Хамраев Алижон Рузикулович – кандидат педагогических наук, доцент

Тулаганов Абдукабил Абдунабиевич, доктор технических наук, профессор
Бегимкулов Узакбай Шаимкулович, доктор педагогических наук, профессор
Махмудов Мэлс Хасанович, доктор педагогических наук, профессор
Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор
Чориев Абдушукур Чориевич, доктор педагогических наук, профессор
Янакиева Елка Кирилова, доктор педагогических наук, профессор (Болгария)
Каххаров Сиддик Каххарович, доктор педагогических наук, профессор
Баратов Шариф Рамазанович, доктор психологических наук, профессор
Джаббаров Азим Мейликулович, доктор психологических наук, профессор
Суннатова Рано Иззатовна, доктор психологических наук, профессор
Козлов Владимир Васильевич, доктор психологических наук, профессор (Ярославль, Россия)
Морогин Владимир Григорьевич, доктор психологических наук, профессор (Абакан, Россия)
Белобрыкина Ольга Альфонсасовна, кандидат психологических наук, профессор (Новосибирск, Россия)
Чудакова Вера Петровна, PhD (Психология) (Киев, Украина)
Чупров Леонид Федорович, кандидат психологических наук, профессор РАЕ (Абакан, Россия)
Козубцов Игорь Николаевич, кандидат технических наук, профессор РАЕ (Киев, Украина)
Сидорова Людмила Павловна, кандидат философских наук, доцент (Нижний Новгород, Россия)
Таджиходжаев Закирходжа Абдусаттарович, доктор технических наук, профессор
Аманов Мухтор Рахматович, доктор технических наук, профессор
Ураева Дармоной Саиджановна, доктор филологических наук, профессор
Ахмедова Шоира Негматовна, доктор филологических наук, профессор
Дурдыев Дурдымурад Каландарович, доктор физико-математических наук, профессор
Хаитов Шадман Ахмадович, доктор исторических наук, профессор
Тураев Халим Хаджиевич, доктор исторических наук, профессор
Мирзаев Шавкат Мустакимович, доктор физико-математических наук, профессор
Махмудов Насыр Махмудович, доктор экономических наук, профессор
Бутабоев Мухаммаджон Туйчиевич, доктор экономических наук, профессор

The scientific-theoretical and methodical journal
#3, 2018

The journal is submitted to the list of the scientific journals applied to the scientific dissertations for **Pedagogic** and **Psychology** in accordance with the Decree of the Presidium of the Ministry of Legal office of Uzbekistan Republic on Regulation and Supervision of HAC (The Higher Attestation Commission) on December 29, 2016.

The journal was founded in 2001.
The journal is published 4 times a year

The journal is registered by Bukhara management agency for press and mass media in Uzbekistan.
The certificate of registration of mass media № 05-072 of 22 February 2016

Founder: Bukhara State University

Publish house: Uzbekistan, Bukhara, Muhammad Ikbol Str., 11.
e-mail: ped_mahorat@umail.uz

EDITORIAL BOARD:

Chief Editor: Ph.D. of Pedagogy, Prof. Bakhtiyor R. Adizov. **Deputy Editor:** Ph.D. of Economics, Prof. Bakhtiyor N. Navruz-zade. **Editor:** Ph.D., Asst. Prof. Alijon R. Khamraev

Ph.D. of Technical Sciences, Prof. Abdukabil A. Tulyaganov
Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Uzakbai Sh. Begimkulov
Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Mels Kh. Mahmudov
Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Holby I.Ibrahimov
Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Abdurashid Ch. Choriev
Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Yelka K. Yanakiyeva (Bulgaria)
Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Siddik K. Kahhorov
Ph.D. of Psychology, Prof. Sharif R.Baratov
Ph.D. of Psychology, Prof. Azim M. Jabbarov
Ph.D. of Psychology, Prof. Rano I.Sunnatova
Ph.D. of Psychology, Prof. Vladimir V. Kozlov (Yaroslavl, Russia)
Ph.D. of Psychology, Prof. Vladimir G. Morogin (Abakan, Russia)
Ph.D. of Psychology Sciences, Prof. Olga A. Belobrikina (Novosibirsk, Russia)
Ph.D. of Psychology, Vera P. Chudakova (Kiev, Ukraina)
Ph.D. of Psychology, As.prof. Leonid F. Chuprov (Abakan, Russia)
Ph.D. of Psychology, Prof. Vladimir G. Morogin (Abakan, Russia)
Ph.D. of Technical sciences, As.prof. Igor N. Kozubsov (Kiev, Ukraina)
Ph.D. of Philosophycal science, As. prof. Lyudmila P. Sidorova (Russia)
Ph.D. of Technical sciences, Prof. Shavkat M. Mirzaev
Ph.D. of Technical sciences, Prof. Mukhtor R.Amanov
Ph.D. of Technical sciences, Prof. Zakirkhodja A. Tadjikhodjaev
Ph.D. of Philology, Prof. Darmon S. Uraeva
Ph.D. of Philology, Prof. Shoira N. Akhmedova,
Ph.D. of Physical and Mathematical Sciences, Prof. Durdimurod K. Durdiev
Ph.D. of Historical Sciences, Prof. Shadman A. Khaitov
Ph.D. of Historical Sciences, Prof. Halim H. Turaev
Ph.D. of Economics, Prof. Nasir M. Mahmudov
Ph.D. of Economics, Prof. Mukhammadjon T. Butaboev
Ph.D. of Biological Science, Prof. Sulaymon B. Buriev
Ph.D. of Pedagogical Science, Prof. Shirinboy Sh. Olimov

F. Ramazonova. Yoshlarni tarbiyalashda muzeylarning o`rni..... **53**
Sh.Olimov, O.Suyunov. O'qitish jarayonida hamkorlikda ishlashni tashkillishtirish texnologiyasi…… **56**
Ш.Нурмуродова. Особенности применения активных методов обучения для развития образования **60**
A.Alimov. O'quvchilarni kasbga yo'naltirish ishlarini samarali tashkil etish……. **64**
М.Юлдашева. Замонавий таълим муҳитида педагогик фаолият ва унинг инсонпарвар йўналганлиги..... **68**
Т.Олимов. Фуқаролик жамиятида замонавий ўқитувчининг имиджи..... **71**
F. Norbo'tayev. O'smirlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish yo`llari..... **74**
H. Axadova. Kitobxonlik madaniyatini shakllantirish orqali o`quvchilarni "ommaviy madaniyat" ta`siridan himoyalash…… **78**
Ф.Музафарова. Ўқитувчининг ҳамкорликдаги педагогик жараённи лойиҳалаш маҳоратини ривожлантириш..... **81**
D.Safarova, R. Begmatov. Bolalar va o`smirlarda uchraydigan turli xildagi duduqlanishlarning psixologik sabablari……..... **85**
Ў. Шамсиев. Мактабгача болалик психологияси…… **88**
А.Луқмонов. Ҳомиладор аёллардаги салбий эмоционал кечинмаларни бартараф этишда психокоррекцион муолажаларнинг аҳамияти..... **92**
A.Nazarov, H.Jalilov. Globallashuvning milliy ma'naviyatga ta'siri masalalari..... **98**
M. Bafayev, S. Boltayev. Qarilik — ijtimoiy-psixologik fenomen……. **101**
З.Ахмедова. Аҳолининг турли қатламларида психологик хизмат кўрсатишнинг асосий йўналишлари..... **107**
О.Авлаев. Муаммоли таълим методларининг талаба интеллектига таъсири..... **110**
В.Бозорова. Замонавий педагогик технологияларни олий таълимда самарали қўллаш йўллари..... **114**
О. Қаххоров. Хорижий давлатларда таълим тизимини бошқариш бўйича илғор тажрибалар ва улардан фойдаланиш йўллари..... **118**
А. Хўжаев. Олий таълим муассасаси профессор-ўқитувчиларининг таълим сифатини таъминлашдаги роли..... **126**
Н. Халилова. Талабаларда рефлексияни ривожлантиришнинг психологик имкониятлари..... **130**

BOSHLANG`ICH VA MAKTABGACHA TA'LIM

S. Xodjayeva. Xalq ogʻzaki ijodida oʻz-oʻzini tarbiya masalalari…… **135**
N. Saidova. Boshlangʻich sinf oʻquvchilarining matematikadan oʻquv materialini oʻzlashtirish darajasini oʻrganish…… **138**
Н. Тошева. Бошланғич таълим жараёнида ўқувчиларнинг билиш фаолиятларини жадаллаштиришнинг педагогик асослари……..... **142**
B. Jamilova, Y. Po`latova.** Boshlang`ich sinflarda ona tili fanini o`rganish vositalari…… **146
S.Ro`ziyeva. Моделлаштириш технологияси – ўқитиш жараёнига замонавий ёндашув сифатида…... **149**
H. Raxmatov. 3-sinf matematika darsligidagi mantiqiy masalalar ustida ishlash…… **154**
M.Hamidova. Boshlang'ich sinf ona tili darslarida sintaksisdan beriladigan ma'lumotlar ustida ishlash…... **156**
M. Pardayeva. Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini o'tishning o'ziga xos jihatlari……..... **159**
Л. Абдуллаева. Игра как ведущий метод обучения дошкольников иностранному языку..... **162**

IJTIMOIY-GUMANITAR TA'LIM

Ж.Бойсунов. Жамоатчилик бошқаруви тизимининг такомиллаштирилиши..... **165**

INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI

Г. Турдиева, Ж. Жумаев. Инновацион таълим технологияларини қўллашда Ispring suite дастурининг имкониятларидан фойдаланиш..... **170**
N. Sayidova, M.Xoliqova, J.Jo`raqulov.** "Tumbler" ijtimoiy tarmog`i va undan foydalanish tartibi…….. **176

JISMONIY MADANIYAT VA SPORT

С.Тажибаев. Ёш спортчиларни тайёрлашда ҳаракатли ўйинларни қўллаш самарадорлиги..... **189**
А. Танибердиев. К вопросу о внедрение кластерно-модульного метода в учебный процесс по физическому воспитанию студентов..... **193**
М.Абдуллаев. Ҳаракатли ўйинларнинг ўсмир енгил атлетикачилар машғулот самарадорлигини оширишдаги аҳамияти..... **200**

MUTOLAA

Л.Шарипова. Бир достон таҳлили.....

Nazokat SAYIDOVA
BuxDU axborot texnologiyalari kafedrasi dotsenti, fizika-matematika fanlari nomzodi

Manzura XOLIQOVA
TIQXMMI Buxoro filiali aniq va tabiiy fanlar kafedrasi assistenti

Jasur JO`RAQULOV
Buxoro davlat universiteti fizika-matematika fakulteti 4-bosqich talabasi

"TUMBLR" IJTIMOIY TARMOG`I VA UNDAN FOYDALANISH TARTIBI

Ushbu maqolada Tumblr ijtimoiy tarmog`i, undan ro'yxatdan o'tish usuli va foydalanish tartibi izohlangan, hamda ijtimoiy tarmoqga taalluqli terminlar haqida ma`lumot berilgan. Bundan tashqari bu maqolada Tumblr ijtimoiy tarmoq naqadar qulayligi, hamda foydalanuvchilar o`z tadbirkorlik ishlarini rivojlantirishlari va daromadlarini ko`paytirishlari mumkinligi tushuntirib berilgan.

Tayanch so`zlar: Blog, blogger, brauzer, tarmoq, hashteg, ban, internet, sayt, ijtimoiy tarmoq, adres, elektron pochta, login, parol, ssilka, chat.

В этой статье описывается социальная сеть Tumblr, ее методология оптимизации и условия использования, а также термины, которые относятся к социальным сетям. Кроме того, в этой статье объясняется, как легко создать социальную сеть, а также увеличить профили пользователей и увеличить прибыль.

Ключевые слова: блок, блоггер, браузер, сеть, хаштег, internet, сайт, социальная сеть, адрес, электрон почта, логин, парол, ссылка, чат.

This article describes the Tumblr social network, its optimization methodology and terms of use, and terms related to social networks. In addition, this article explains how to easily create a social network, as well as increase user profiles and increase profits.

Key words: block, blogger, browser, network, hashtag, internet, site, social network, address, email, login, password, link, chat.

Kirish. Blogger – bu internetda shaxsiy blog yaratib va uni boshqaruvchi va o'z blogiga har kuni yangi maqolalar qo'shib boradigan siz va bizga o'xshagan insonlar. Blog har bir insonning shaxsiy kundaligiga o'xshab ketadi. Faqat kundalikning internetda joylashgan turi. Blogni yurituvchi odam blogger hisoblanadi. Barcha odamlar blogger bo'lishi mumkin. Faqat u o'z blogiga odamlarga qiziqarli bo'lgan maqolalarni qo'shib borishi kerak va yaratgan blogi odamlarga foydali bo'lishi kerak. Bloggerlar maqola yozishni yoqtirishadi. Agar siz har kuni maqola yozishga qiynalsangiz, demak sizdan yaxshi blogger chiqmasligi mumkin. Blog yaratildimi unga har kuni yangi, qiziqarli maqolalar qo'shilib borilishi kerak.

Odamlarning blogger bo'lishiga nima sabab bo'ladi?

Birinchidan - eng ko'p tarqalgani bu – pul. Bloggerlar juda yaxshi pul topishadi. Agar uning blogi foydali, qiziqarli, har kuni yangi maqola qo'shilib borilsa va u yaratgan blogiga ko'p odamlar kirsagina bu amalga oshadi.

Ikkinchidan – ko'pchilik odamlar maqola yozishga qiziqishadi, internetda taniqli blogger bo'lishni xoxlaydigan insonlar hisoblanadi. Blog yaratish va uni boshqarish, yangi maqolalarni qo'shib borish jurnalistlarga juda mos keladi. Biznesmenlar va katta firmalar, kompaniyalar ham o'z bloglarini yaratadi. Bu esa ularning biznesining, firmalarining, kompaniyalarining rivojlanishiga yordam beradi.

Aslida bloggerlar 3 turga bo'linadi:

1. Video bloggerlar.
2. Maqolachi bloggerlar.
3. Foto bloggerlar.

Video bloggerlar – blogini video shaklida yuritadi. Albatta, bu videolar Youtube saytida joylashtiriladi. Hozirgi kunda ko'pchilik insonlar videobloglari orqali ham mo'maygina pul ishlab topishayapti. Foydali

taraflari odamlar videolarni ko'rishga ko'p qiziqishadi. Video blogger bo'lsangiz, tez orada taniqli bo'lishingiz aniq.

Maqola yozuvchi bloggerlar – bu an'anaviy tekst formatidagi bloglar hisoblanadi. Bunda bloggerlar maqola yozib borishadi. Foydali taraflari barcha 3 turdagi bloggerlikni o'z ichiga oladi. Tekst formatidagi maqolaga ham foto, ham video joylashtirsa bo'ladi. Mana sizga zamonaviy blog.

Foto bloggerlar – bunda odamlar o'z bloglariga foto joylashtirib borishadi. Bunda ular albatta, o'zlari shaxsiy tushirgan fotolarni joylashtirib borishadi. Internetdagi tayyor fotolarni joylashtirish be'foyda. Ko'pchilik odamlar foto blog yaratishda instagramdan foydalanishadi. Sotsial tarmoqlarda pul ishlash sal qiyinroq lekin, ishlasa bo'ladi. Instagramchilarni ham foto bloggerchilar desak ham bo'ladi.

Bloglarni shaxsiy domen va hosting sotib olish orqali, tayyor, bepul blog konstruktorlar orqali va sotsial tarmoqlar orqali yaratish mumkin. Blog yaratish va blogger bo'lish uchun eng avvalo blogingiz uchun mavzu tanlab olishingiz kerak. Blogingizda aynan bir mavzu asosida maqola qo'shib borish juda foydali. Misol uchun sizning blogingizda bitta O'zbekiston bo'yicha sayohat haqida maqola bor, blogingizga kelgan odam shunga o'xshash boshqa maqolalarni o'qimoqchi bo'lib, boshqa maqolalarga qarasa, u yerda qushlar haqida, velosiped, mashina, kiyimlar, telefonlar haqida maqola bo'lsa u odamni qiziqtirmay qo'yadi va blogingizni tark etadi. Balkim, blogingizga qaytib kelmasligi ham mumkin. Agar bir necha mavzudagi blog yaratmoqchi bo'lsangiz, har bir mavzuga alohida bo'lim ajratishingiz kerak. Blogingizdan foydalanuvchilar uchun qulay hisoblanadi.

Shaxsiy blog yuritishdagi hatoliklar quyidagilardan iborat. Internetda blog, sayt yaratish oson desak ham bo'ladi. Buning uchun bor yog'i blog, sayt haqida qisqacha ma'lumotlarga ega bo'lib olsangiz bo'ldi. Hozirgi paytda, barcha hosting provayderlar blog yoki sayt yaratish uchun bir zumda CMS larni o'rnatish imkonini berayabdi. Bitta-ikkita klik bosganingizdan so'ng o'z saytingizga, blogingizga ega bo'lasiz. Asosiy ishlar undan keyin boshlanadi.

Blog mavzusini noto'g'ri tanlash nimalarga olib kelishini quyidagi fikrlar orqali bayon qilamiz. Internetda o'zining birinchi shaxsiy blogini yaratmoqchi bo'lganlarning ko'pchiligi blog mavzusini tanlash haqida umuman o'ylamaydi desak adashmagan bo`lamiz. Sababi, internet olamida o'zining blogini yaratish paytida ko'pchilik odamlar asosan bor etiborini:

Qanday qilib shaxsiy blog yaratish mumkin?

Qanday qilib internetda pul topish mumkin?

Blog uchun qanday shablon tanlash kerak?

Blogni qayerda yaratish mumkin?

Qanday qilib blogni ommaviylashtirish mumkin?

Shunga o'xshash savollarga javob izlagan holda, o'zining blogini yaratishga harakat qiladi. Deylik, blog yaratdi. Endi blogni foydali maqolalar bilan to'ldirishni o'ylashadi. Ana shu yerda ular qiyinchiliklarga duch kelishadida, o'ylanib o'tirmasdan hayoliga kelgan, o'ziga qiziqarli ko'ringan har xil mavzularga tegishli bo'lgan maqolalarni blogiga joylashtira boshlaydi. Vaqt o'tishi bilan blog ichidagi maqolalarni o'qiy boshlagan odamlar bir-biriga to'g'ri kelmaydigan mavzulardagi maqolalarni ko'ra boshlaydi. Bu esa blogiga tashrif buyurgan foydalanuvchilarning asosiy maqsadidan yiroqlashtiradi. Aniq qilib aytganda, agar siz blog yaratmoqchi bo'lsangiz, blog mavzusi faqat bitta qilib tanlashingiz kerak. Misol uchun Arman Esimbayev yaratgan blog mavzusi "Info portal" hisoblanadi. U shu sayt ichida barcha mavzularga oid maqolalar yozib boradi. Demak, agar uning blogiga odamlar tashrif buyursa, ularning maqsadi har xil, yani o'ziga kerakli bo'limga o'tib, shu yerdagi maqolalarni o'qishi mumkin. Agar siz barcha mavzular bo'yicha maqolalar yozishni xoxlasangiz, info portal yaratasiz, yoki bitta mavzu tanlaysiz va shu saytingiz mavzusiga oid odamlarga foydali maqolalarni qo'shib borasiz.

Agar siz internet biznes mavzusidagi blogingizga avtomobillarni sozlash, qo'shiq aytish haqidagi maqolalarni joylashtirsangiz, bu saytingiz foydalanuvchilariga qiziq bo'lmasligi mumkin. Shuning uchun blog yaratmasdan oldin, mavzu tanlang. Shunday mavzu tanlangki, siz tanlagan mavzu bo'yicha bor bo'lgan barcha savollarga oydinlik kirita oladigan, odamlarga foydasi tegadigan maqolalarni kiritishingiz zarur. Ana shunda siz o'zingiz yaratgan blogni yaxshi rivojlantirishingiz mumkin.

Hozirgi paytda internetda yaratmoqchi bo'lgan blog mavzusiga qarab qancha pul topish mumkinligi haqida chama qilib aytib beradigan saytlar ham ko'payib ketdi. Masalan, shunday saytlarning biriga kirasiz va blogingiz uchun tanlagan mavzuni kiritasiz va sizga bir oyda qancha pul topish mumkinligini ko'rsatib berishadi. Asosan, ko'p pul topish mumkin bo'lgan blog mavzulari bular avtomobillar, go'zallik, finans, biznes, meditsina, qurilish. Shu mavzularni tanlab, blog yaratsangiz, siz ko'proq pul topish imkoniyatiga ega bo'lasiz. Sababi, internetda bunday mavzulardagi bloglar juda ham ko'p va bularning barchasi o'z bloglarini reklama qila boshlashadi. Lekin, bu degani shu ko'rsatilgan mavzulardan boshqasini tanlasangiz, siz blogingizda oz pul topasiz degani emas. Gap sizning qanchalik darajada siz tanlagan mavzuni bilishingizda. Xullas, blogingiz uchun tanlangan mavzu bo'yicha ko'p o'qishingiz va ko'p izlanishingiz zarurdir.

Agar qo'shiq aytishga qiziqsangiz shu mavzuda blog yarating, bilganlaringizni va endi o'rganayotgan narsalar haqida yozing, kompyuter o'yinlariga qiziqsangiz shu haqida blog yarating, sayohatga qiziqsangiz shu maqolada blog yarating. O'zingiz qaysi shaharlarda bo'lganligingiz haqida yozing, fotosuratlar joylashtiring. Aniq qilib aytsam, ko'pchilik odamlar o'zi yoqtirgan, o'zi biladigan mavzu tanlamay blog yaratganlar vaqt o'tishi bilan blogni tashlab ketishadi. Sababi, blog mavzusi. Bu mavzuga qiziqmaganligidan dalolatdir.

Blogni rivojlantirish uchun internetdagi barcha saytlarda o'z blogiga yo'naltiradigan link qo'yish. Bir qarashdan bu yaxshi, siz yaratgan blog tomon yo'naltiradigan link qancha ko'p bo'lsa, tashrif buyuruvchilar soni ham ko'payadi. Tanganing ikkinchi tarafi ham borligini unutmang azizlar! Yangi yaratilgan blog uchun ko'plab link qo'yish bu havfli. Dunyoga mashhur izlash sistemalari bo'lgan Google, Yandex saytlari buni avtomatik tarzda payqashadi. Ularning bunday ishlarni bajaruvchi botlari bor. Agar yangi yaratilgan blog uchun linklar soni ko'payib ketsa, izlash sistemalari sizning blogingizga vaqtinchalik ban (man qilish) berishadi. Bu esa sizning blogingizning izlash sistemalaridagi reytingi pastlab ketishiga olib keladi. Xullas, link qo'ying faqat har kuni bitta, ikkita sizning blogingizga yo'naltiruvchi link qo'ying.

Internetda sizning blogingizga yo'naltiruvchi linklarni avtomatik tarzda joylashtirib beruvchi saytlar juda ham ko'p. Bu saytlar pul talab qilishadi. Pul to'lagandan keyin esa, ular sizning saytingizga yo'naltiruchi linklarni har kuni mingtalab qo'yishadi. Bu esa sizning blogingiz izlash sistemalarida (Google, Yandex) ban olishi muqarrar degani. Blog uchun link qo'yishni hoxlasangiz har kuni 2-3 linklarni odamlar ko'p kiradigan saytlarda joylashtiring. Misol uchun, sotsial tarmoqlar.

Siz blog yaratdingiz deylik, xo'sh odamlar sizning blogingizga nima uchun kirishadi? Albatta, blogingizda joylashtirilgan maqolalarni o'qish uchun. Agar siz blogingizdagi maqolalarni yaxshi optimizatsiya qilmasangiz, bu ham foydalanuvchilaringizning sonini bir ko'rsatkichdan yuqorilamasligiga olib keladi. Aniq qilib tushintiradigan bo'lsak, blogingizga internetda pul ishlash haqida maqola qo'shmoqchisiz. Demak, maqola mavzusi "internetda pul ishlash" agar odamlar Google yoki Yandex da internetda pul ishlash deb yozsa sizning blogingizga shu izlash bo'yicha birinchi o'rinlarda turishi mumkin, agar maqolalar yaxshi optimizatsiya qilingan bo'lsa. Maqola mavzusini yozgandan so'ng, mavzuning asosiy qismini yozishga kirishasiz, boshida mavzuga oid so'z bilan boshlashingiz kerak. Sababi, izlash sistemalari yozgan maqolangizning boshlanishini ma'lumot izlovchilarga ko'rsatib turishadi. Masalan, maqola mavzusi "Internetda blog yaratish" bo`lsin, unda maqola boshlanishida Internetda blog yaratish uchun bepul va pullik hostinglardan foydalanib ochish mumkin deb boshlashingiz mumkin.

Ko'rinib turibdiki, tanlangan maqola mavzusidagi "blog yaratish" so'zi maqola boshlanishida uch marotaba qaytalangan, maqola mavzusi bilan to'rt marta bo'ladi. Bu bilan izlash sistemalari sizning maqolangizni "internetda blog yaratish" qidiruv savoli bo'yicha birinchi o'ringa chiqarib qo'yadi va blogingizga tashrif buyuruvchi odamlar soni ham orta boshlaydi. Google va Yandexda maqolalaringiz birinchi o'rinda turganlari qancha ko'p bo'lsa, shuncha yaxshi. Bu blogni rivojlantirishning asosiy yo'llaridan biri. O'ylab ko'ring odamlar internetda ko'pincha qanday so'zlarni yozib, ma'lumot qidirishadi? Eng ko'b qidiriladigan savollarga javob tariqasida maqolani yuqorida aytganimizdek qilib maqola yozish kerak. Sizga blogingiz uchun yangi va ko'p odamlar deb Google va Yandex maqolangizni birinchi o'ringa chiqarib qo'yishadi. Odamlar asosan izlash sistemalarida birinchi va beshinchi o'rinlarda turgan bloglardagi maqolalarni o'qishadi. Keyingi o'rinlardagi bloglarga esa, agar savollariga javob topa olishmasagina kirib ko'rishadi. Lekin, maqolalaringiz rostdan ham foydali bo'lishi kerak. Yuqorida ko'rsatganimizdek uch qator maqola yozsangiz, blogingizga kirgan odam o'z savollariga javob topa olmay ketib qolishadi. Kelasi safar, qaytib kelishi noma`lumdir. Agar maqolangiz foydali bo'lsa, odamlarni qiziqtirgan savollariga javob topib bera oladigan foydali maqola yozsangiz, ular albatta kelasi safar o'zlarida savollar paydo bo'lganda, birinchi bo'lib sizning blogingizdan izlashadi. Blogingizga joylashtiradigan maqolalarning foydaliligiga birinchi o'rinda e'tibor qaratishingiz kerak.Yana e'tibor talab qiladigan narsa bu, hech qachon maqolalar soniga emas, foydaliligiga, sifatiga e'tibor berishingiz kerak. Blogingizdagi odamlar sonini ko'paytiraman deb odamlar oz izlaydigan savollariga javob tarzida sifatsiz, foydali bo`lmagan 100 ta maqola yozib, 20-70 odam blogingizga kelganidan ko'ra, ko'p izlaydigan savollarga javob tariqasida bitta maqolani yaxshilab yozsangiz 100-150 odam har kuni shu bitta maqolangizni o'qish uchun blogingizga kirishadi. Demak, birinchi o'rinda maqolalar soni emas sifatiga ahamiyat qarating!

Blog yaratgandan keyin uning texnik taraflariga ham ahamiyat berib turishingiz kerak. Blog yaratilgandan keyin, uning yaxshi ishlashini ta'minlashingiz kerak. Blogingizda har xil foydasi oz tegadigan plaginlarni o'rnatmang. Bitta-ikkitasi etarlidir. Faqat asosiylarini qoldiring. Blog dizayniga (shablon) ahamiyat bering. Dizayn chiroyli bo'lmasa, odamlarga blogingiz yoqmay qolishi mumkin. Blogingiz uchun hosting tanlashda adashmang. Yaxshi xizmat ko'rsatadigan, hech qachon ishdan chiqmaydigan, sifatli hosting xizmatlaridan foydalaning. Blogingizga ko'plab reklama va plaginlarni o'rnatib tashlamang. Aks holda blogingiz ko'proq vaqt ichida ochilishi mumkin. Oldinlari hech e'tibor berib qaraganmisiz, boshqa blog, saytlarga kirganingizda ba'zi bir saytlar ko'p vaqtda ochiladi, ana shu sayt, blog egasi ko'p plagin va reklamalarni joylashtirib qo'ygan bo'ladi. Agar e'tibor bermagan bo'lsangiz, sinab ko'rishingiz mumkin.

Blog yaratgandan so’ng, har kuni qiziqarli maqolalarni joylashtirib boring. Sizning vazifangiz faqat maqola qo’shish emas, odamlar yozgan fikrlarni o’qish, ularga javob berish va qo’shimcha paydo bo’lgan savollariga javob berishingiz kerak. Blogingiz foydalanuvchilari bilan har doim muloqotda bo’ling. Savollariga javob topib bering, yordam bering. Blogingizda har xil konkurslarni tashkillashtiring. Xullas, blog bu huddi biznesdek. Avval barchasini o’zingiz bajarasiz. Keyin esa biznesdan daromad olgandan so’ng yordamchi kuchlarni jalb qilasiz. Blog yuritishda ham shunaqa. Faqat internetda blog yaratganingizda aniq qilib ayta olamizki, har kuni bitta qiziqarli, foydali maqola qo’shib borsangiz, bir yil o’tgach, blogingiz orqali juda kata daromad olishingiz mumkin.

Blogni boshqarish katta e’tibor talab qiladi.

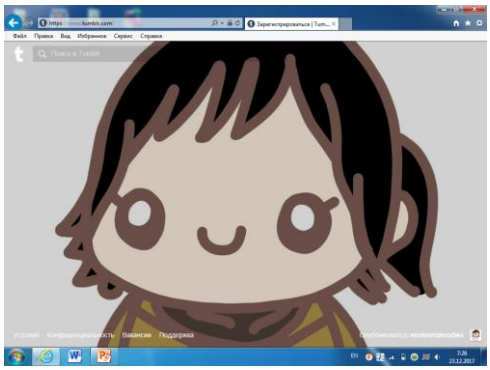
Endi “Tumblr” orqali mustaqil blog yaratish bilan tanishib chiqamiz.

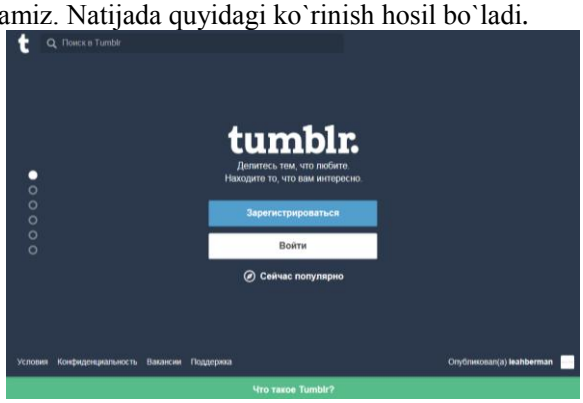
“Tumblr” da blog yaratish uchu biz avvalo ish stolida joylashgan internet brauzerlaridan biri orqali internetga kirishimiz va “tumblr.com” saytiga kirishimiz lozim. Misol uchun quyidagi brauzerlardan foydalanishimiz mumkin.

Brauzer inglizcha so’z bo’lib, ko’rinishni ta`minlash, ko’rsatish ma`nosini anglatadi. Dunyoda eng ko’p foydalaniladigan brauzerlar Netscape Communication Navigator va Internet Explorer lar hisoblanadi. Bugungi kunda Netscape hamda Internet Explorer dan tashqari yana ko’plab Opera, FMSD Friada, MSICE, Web celerator, AtGuard, AdWiper kabi brauzerlar mavjuddir. Brauzerlarga qo’yiladigan asosiiy talablardan biri, bu internetning WWW xizmatidagi ma`lumotlar joylashgan web sahifalarini qaysi texnologiya yordamida ishlashidan, hamda qaysi dasturlash tilida yozilganidan qat`iy nazar, undan to’liq foydalanish imkoniyatlarini yaratib berishdir. Bu talabga hamma brauzerlar ham javob bera olmaydi. Bunga misol qilib Netscape Communicator ning Microsoft kompaniyasining VisualBasic Script tili qo’llanilgan web sahifalarni ekranda aks ettira olmasligini keltirish mumkin.

Internet Explorer brauzeri esa ixtiyoriy web sahifani hech qanday muammolarsiz ko’rish va undan to’liq foydalanish imkoniyatini yaratib beradi. Opera brauzerining muxlislari esa uni juda ixcham hajmda ekanligi uchun yaxshi ko’rishadi. Chunki bu brauzer kompyuter tashqi xotirasidan atigi 2 Mb gina joyni egallaydi xolos. Uning juda ham tezkor ishlashi va ko’plab Netscape ishlaydigan PlugIn lar Macromedia Flash, Acrobat Reader, Cosmo Player larni o’zida aks ettira olishi unga bo’lgan qiziqishga sabab bo’lmoqda.

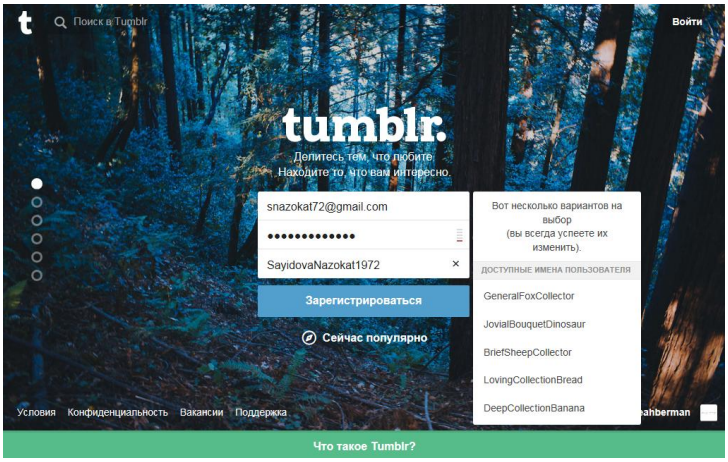
Adress bo`limiga “tumblr.com” deb yozamiz va kiramiz. Natijada quyidagi ko`rinish hosil bo`ladi.

“Tumblr”da ro’yxatdan o’tish

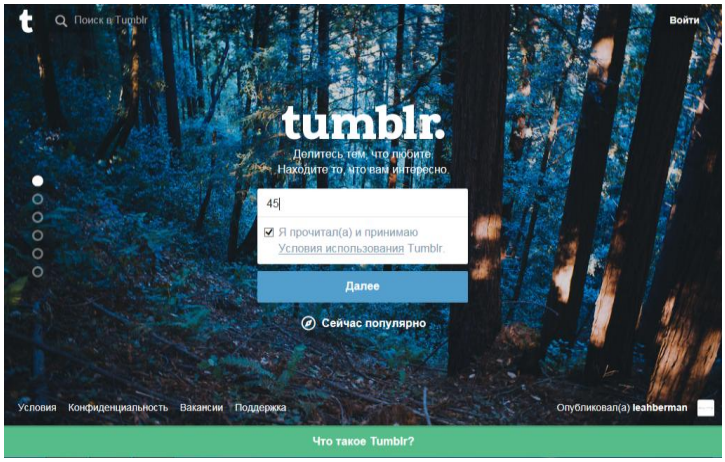
Saytga kirgandan so’ng biz avvalo ro’yxatdan o’tishimiz kerak.

Ro’yxatdan o’tish uchun biz elektron pochtamizni, parolni va foydalanuvchi nomini kiritishimiz kerak.

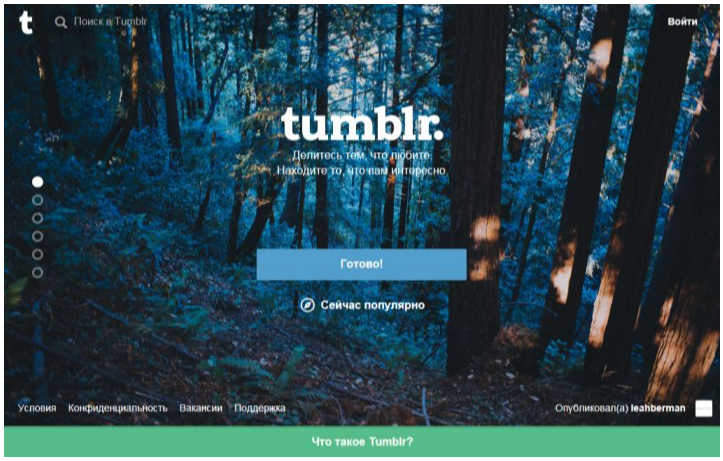
Berilgan kataklarda elektron pochtamiz, parolimiz va foydalanuvchi ismini kiritamiz va “зарегистрироваться” tugmasini bosamiz.

Quyidagi so’rovnoma paydo bo’ladi va biz uni to’ldirib chiqamiz

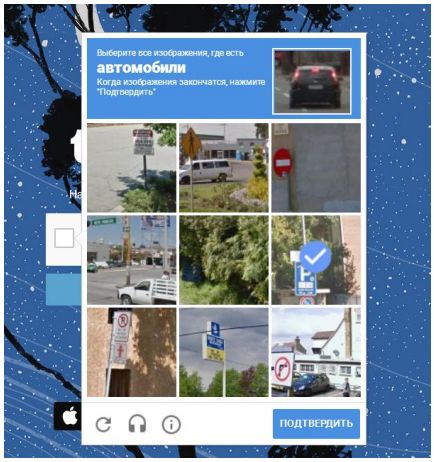

So’ngra “далее” bosiladi

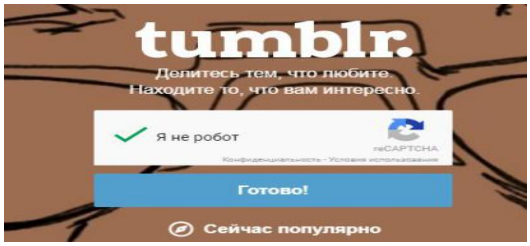
Katakchaga sichqonchaning chap tugmasini bir marta bosib belgilanadi va “Готово” bosiladi

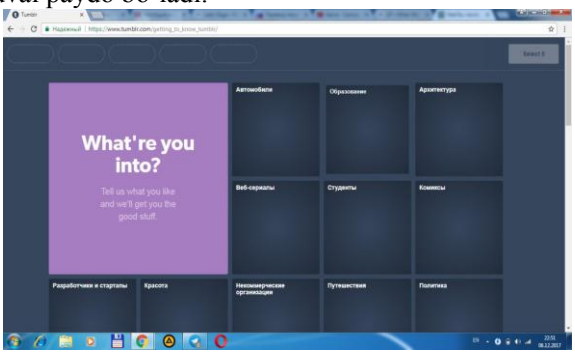
Quyidagicha ko’rinish hosil bo’lgach rasmlar belgilab olinadi.

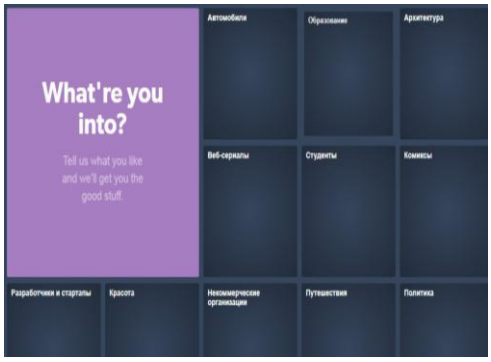
So’ngra quyidagi jadval hosil bo’ladi.

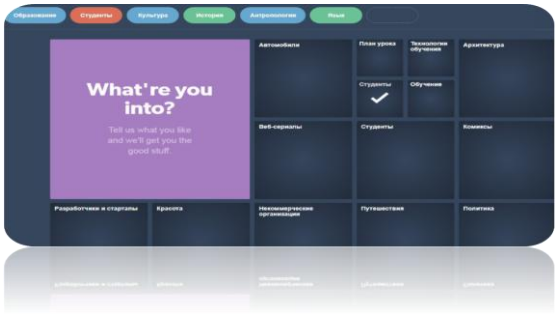
Keyingi o’rinda quyidagi jadval paydo bo’ladi.

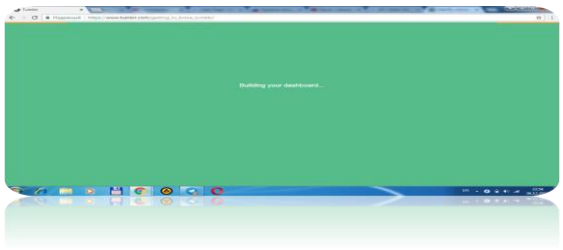
Tanlagan tematikalar yacheykalari hosil bo’ladi. Bu jadval orqali biz yaratayotgan blogimizning tematikasini tanlaymiz. Unda avtomobillar, ta’lim, arxitektura, Web seriallar, komikslar, talabalar, go’zallik, startup loyihalari, va shu kabi boshqa turli xil mavzulardagi tematikalar jadvalini tanlashimiz va uni yuritishimiz mumkin!

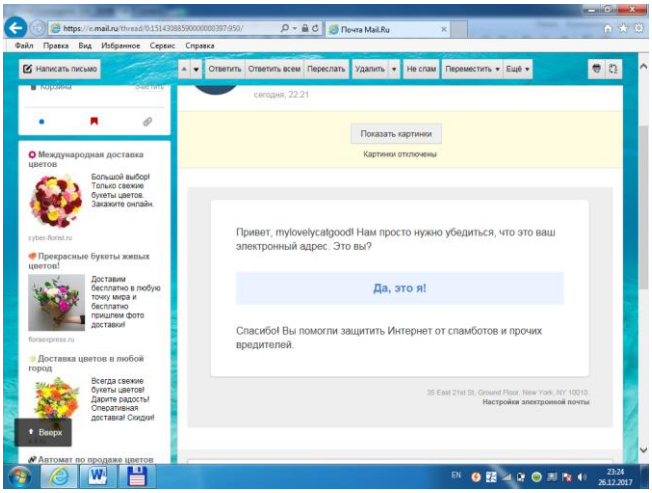
Berilgan tematikalar orasidan misol uchun “talabalar” mavzusini tanlaymiz va quyidagi ko’rinish hosil bo’ladi.

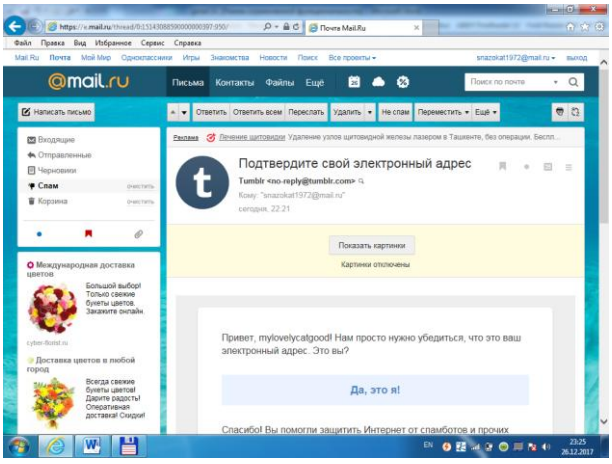

Hosil bo’lgan yacheykalar
Talabalar tematikasi. So`ng esa blogimizning paydo bo’lish jarayoni boshlanadi.

So’ngra elektron pochtamizga maxsus tasdiqlovchi so’rovnoma uzatiladi.

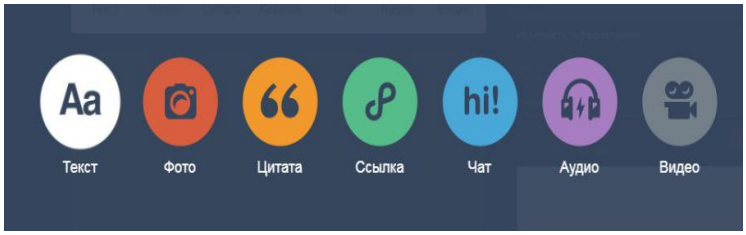

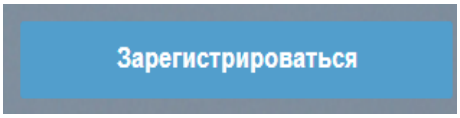
Blogni haqiqatdan ham biz yaratayotganimizni tasdiqlaymiz. Va nihoyat blogimiz tayyor.

Yaratgan blogimizda biz matn tahrir qilishimiz, musiqa yuklashimiz, chat orqali suhbatdoshlar orttirishimiz, audio va video yuklashimiz, sitata va aforizmlarni yozib borishimiz mumkin.

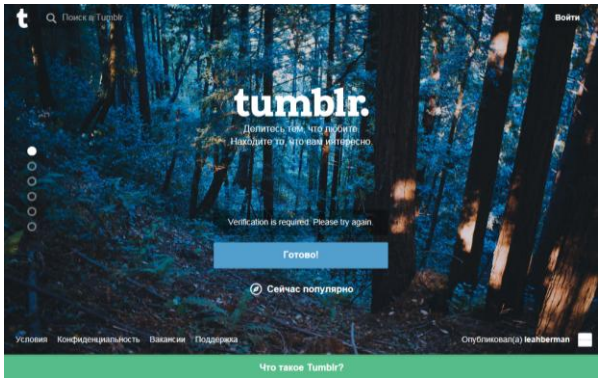
Va nihoyat blogimizga kirish uchun “tumblr.com” saytiga kirib login va parolimizni kiritamiz va blogimizni yuritishni boshlaymiz! Buning uchun endi saytga kirgach

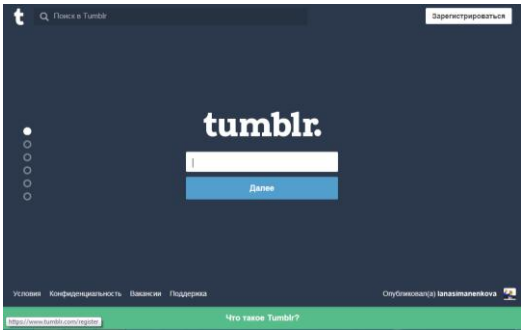

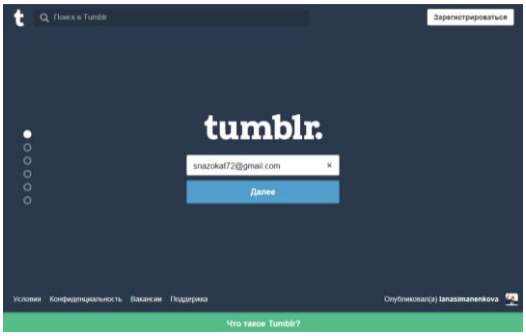
tugmasini emas, balki

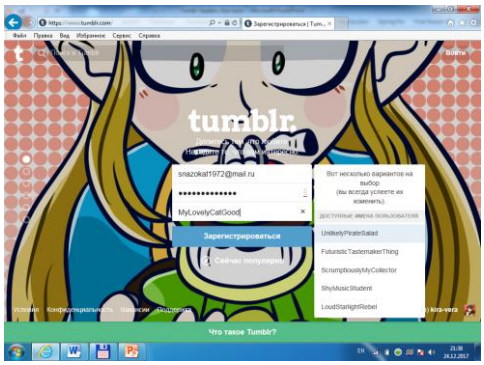
tugmasini bosishimiz kerak bo`ladi.

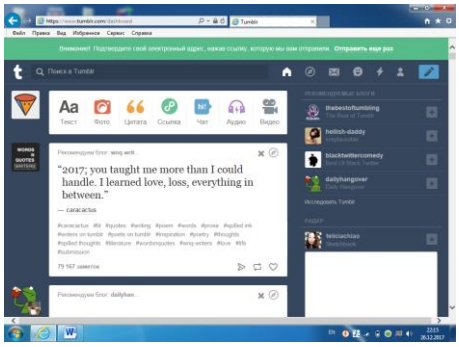

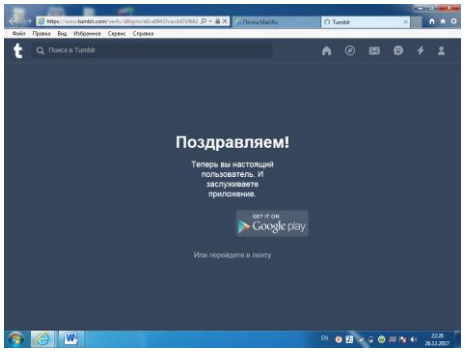

MyLovelyCatGood bu registratsiya vaqtidagi rasm bo`lib hisoblanadi. Unda 3 ta bo`lim to`ldirilishi kerak.

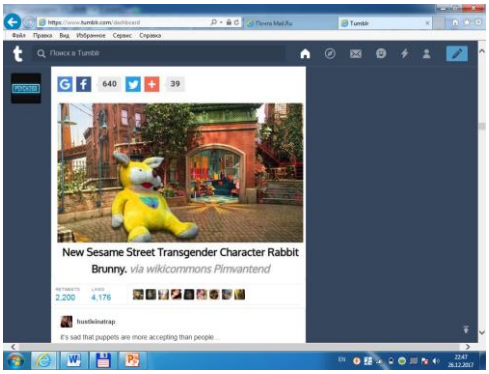
1. E-mail pochta adresi.
2. Uning paroli.
3. O`zimiz tanlagan saytdagi ismimiz.

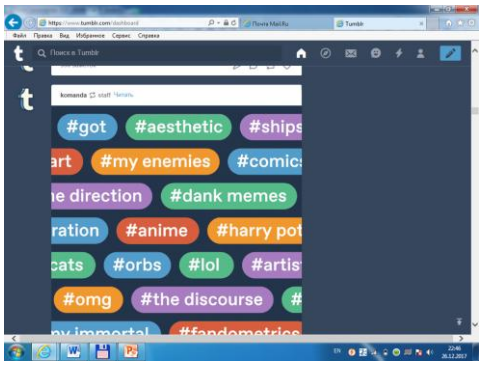
Bu blogdagi lenta bo`lib kiritilgan barcha ma`lumotlar jamlanmasidir.

Biz ro`yxatdan o`tganimizdan so`ng chiqadigan tabrik bo`lib hisoblanadi.

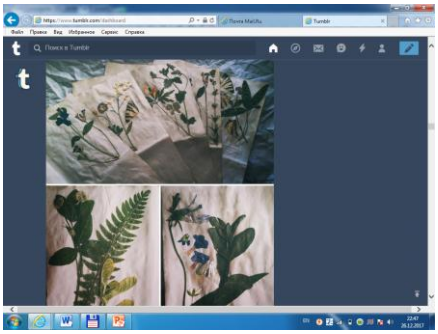

Bu esa ulashilgan rasm bo`lib, unda boshqa ro`yxatdan o`tganlar komentariya yozib qoldirishlari, agar rasm yoqqan bo`lsa “like”, ya`ni layk bosishlari mumkin.

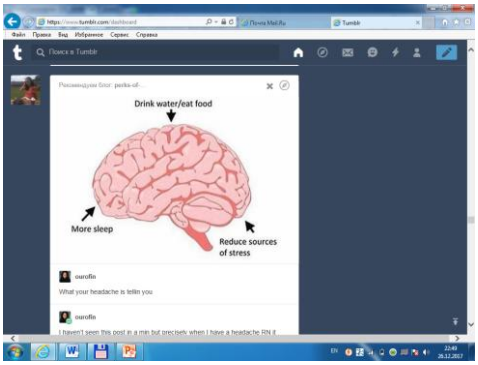

Bu ma`lumotlar hashteg deb ataladi, ya`ni bloggerlar har bir rasmni ulashishdan oldin bu rasm qaysi mavzuga tegishli ekanligini bildirish uchun panjara (#) qo`yib yozishadi va boshqa ro`yxatdan o`tganlarga nafaqat bu rasm haqida ma`lumotga ega bo`lishga, balkim hashteg orqali o `sha mavzuga doir rasm qidirishganda hashteg orqali yozilgan rasmlarning ro`yxatini chiqarish imkoniyatini beradi.

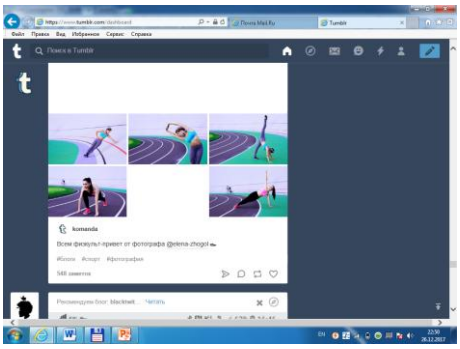
Quyida keltirilgan rasmlar jamlanmasi tumblr ijtimoiy tarmog`ining rasmiy akkaunti oqrali yuborilgan rasmlar to`plamidir. Bu akkaunt boshqa bloggerlarga turli xil mavzuga doir rasmlarni taqdim etadi.

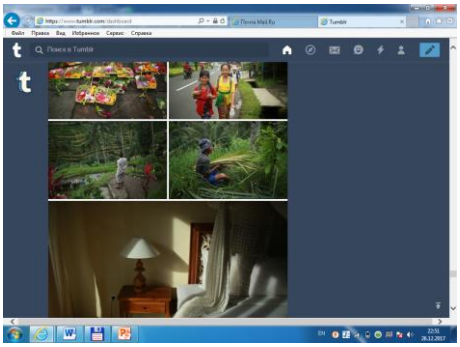
Bu gerbariylar rasmlaridir.

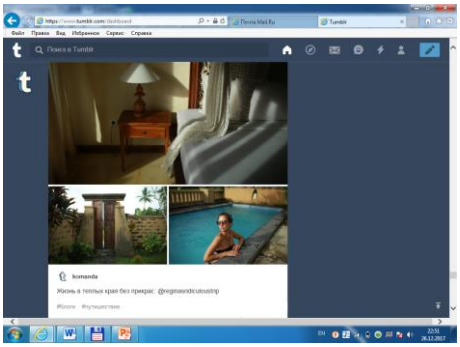

Bu yerda sog`lom turmush tarziga ega bo`lish uchun beriladigan maslahatlar to`plamidan keltirilgan rasm.

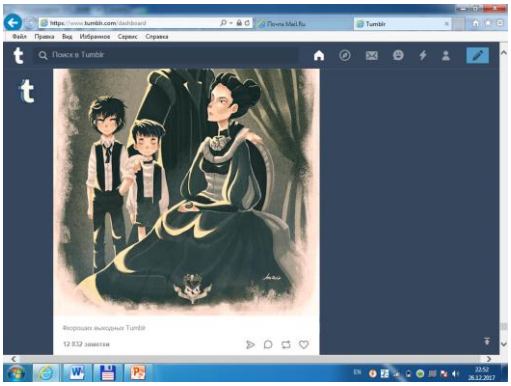

Bu turli xalqlarning madaniyatiga doir rasmlar.

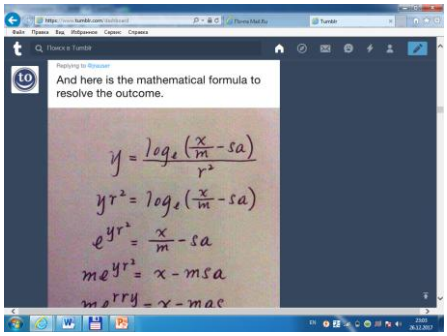

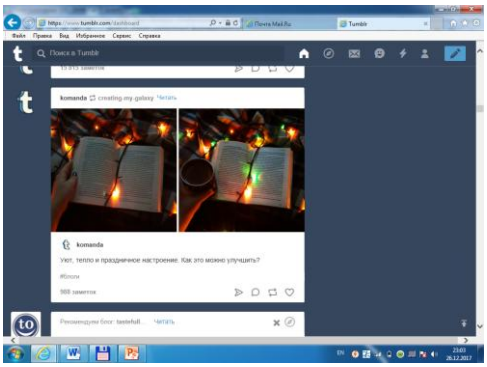

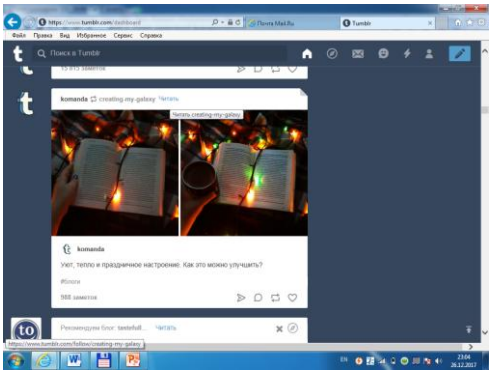

Bu bir kitobdan lavha

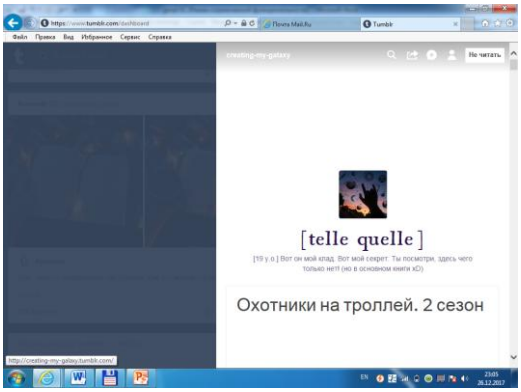

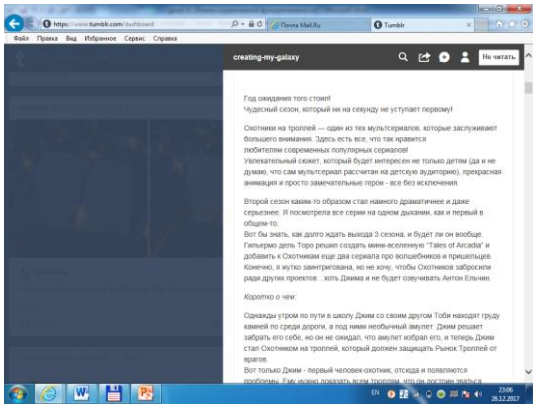
Bu rasmda daromatni hisoblash uchun ishlatiladigan formulalar tasvirlangan.

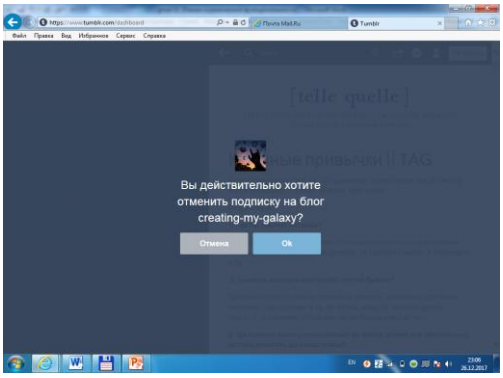

Bu rasm yuboruvchisi ushbu so`zlarni keltirgan: “Bayramona kayfiyat bo`lib, uni qanday qilib yanada yaxshilash mumkinligi” so`ralmoqda.

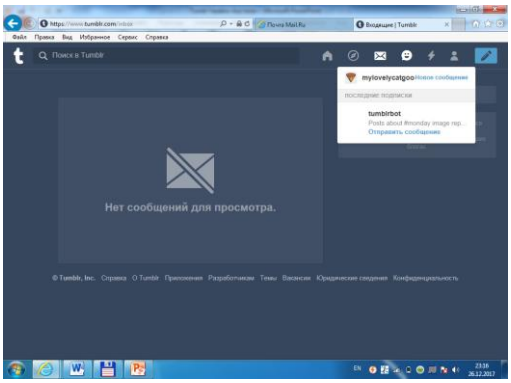

Bu sayt ro`yxatdan o`tganlarga o`zlarining yoqtirgan kitoblarini axtarib xoxlagan paytda o`qish imkoniyatini beradi. Bu rasmda esa bir namuna keltirilgan.

Bu ijtimoiy tarmoqda bloggerlar boshqa blogerlar akkauntiga yozilib shu akkaunt orqali yuborilgan rasmlarni ko`rishi va o`zlari xoxlagan vaqtda ro`yxatga yozilganlarini bekor qilishlari mumkin.

Bu ijtimoiy tarmoq bloggerlarga o`zaro xabarlar ulashish imkoniyatini beradi.

Xulosa o`rnida shuni aytishimiz mumkinki, blog shunday internet resursiki insonga o'zini mukammallashtirish, yuksaltirish, onlayn muloqot qilish, yangi do'stlar orttirish, o'z brendini yanada yaxshiroq targ'ib qilishda qo'llaniladigan resursdir. Blog orqali biz hatto tadbirkorlik qilishimiz va o'z iqtisodiy holatimizni yaxshilashimiz ham mumkin. Bloglarning turli xil turlari mavjud. Misol qilib shaxsiy blog, professional blog, brend blog, axborot beruvchi blog va noan'anaviy bloglarni misol keltirishimiz mumkin. Biz o'z maqsadimizga ko'ra blogdan foydalanishimiz mumkin. Bugungi kunda mamlakatimizda ham bloggerlar soni asta-sekinlik bilan ortib bormoqda.

Demak, blog nima va blogger kim ekanligi haqida bilib oldingiz. Siz ham o'z blogingizni yarating va taniqli bloggerlarning biri bo'lishingizga ishonamiz.

Adabiyotlar

1. Богданова Ю.З. Творческий конкурс как форма самостоятельной работы // Современные научные исследования и инновации. – 2015. № 4-5 (48). – С. 94-96.

2. Богданова Ю.З. Использование интернет-ресурсов для повышения эффективности самостоятельной работы студентов // В сборнике: ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТИРОВ В ВОСПИТАНИИ СЕЛЬСКОЙ МОЛОДЕЖИ. Сборник материалов Международной научно-практической конференции. – 2014. – С. 69-71.
3. https://kak.uz/blogger-ozi-kim/
4. https://kak.uz/shaxsiy-blog-yuritishdagi-hatoliklar/
5. http://tami.uz/cat2_qarang.php?cat=16
6. https://webology.uz/category/nosite_money/